

Men, har man da ingen Betænkeliſhed imod denne Retning, ſaa vil det, troer jeg, være indlyſende for Enhver, at man heller ikke kan have ſtor Betænkeliſhed ved at gaae ind paa § 5. Jeg erkjender forøvrigt meget villig, og har erkjendt det fra førſt af, da denne Paragraph kom til i det andet Thing, at den ligger af overordentlig ſtore Mangler. Men en anden Sag er det, om diſſe Mangler ere ſaa ſtore, at man ſkulde ville hellere ſlet ikke have Loven, end Loven med diſſe Mangler. Den ſamme ærede Landſtingsmand, ſom jeg før nævnte, hittede ſig ogſaa om, at han ikke kunde forſtaa, hvorledes man kunde vedtage en ſaadan Beſtemmelse og finde dette overeensſtemmende med Grundlovens § 87, ſom ſiger: „Eiendomsretten ee ufrænkeliſt. Ingen kan tilpligtet at afſtaa ſin Eiendom, uden hvor Almeenvellet kræver det“; men den ærede Landſtingsmand har viſnok overſeet, at her er Sagen holdt aldeles paa Frihedens Gebeet, at det for Tiden ikke er Lehnſbeſtøderen tilladt at afhænde Fæſtegodſet. Vil han afhænde det, da er det førſt, der ſiges: det og det ſkal ſkee. Han er aldeles ikke tvungen til at afhænde Lehnet eller Eiendommen; der er givet ham fuldkommen frie Hænder over det, enten han vil afſtaa det eller ikke; der er kun ſagt: Naar han vil afhænde det, ſaa ſkal det og det ſkee. Dette forekommer nu at være meget væſentlig forſkjelligt fra det Tilfælde, hvor man ſiger: Du ſkal afſtaa det og det. Vilde han endelig argumentere mod Grundlovens § 87, da maa jeg tilſtaa, at han ſnarere kunde have holdt ſig til Procenterne, ſom ere beſtemte i denne Lov, men til § 5, forekommer det mig, at han ikke er berettiget til at ſee hen og finde den uovereensſtemmende med Grundlovens § 87. Jeg vil, for ikke at glemme det, lige ſtrax erkjende og erklære, at jeg ſelv ikke er ſaa ſtor en Ven eller Belynder af den Beſtemmelse, ſom er optagen i § 5 i denne Lov, fordi jeg erkjender og erklærer, at den i Grunden ikke hører herhen, men egentlig hører hen til en Lov om Fæſtegodſets Overgang til Selveiendom, i Forbindelse med andre Beſtemmelſer, ſ. Ex. om Fæſtevangens Ophævelse o. ſ. v.; men Spørgſmaalet er, om man

ſkal ſkyde Loven fra ſig, hellere end at optage en ſaadan Beſtemmelse her.

Der er ſagt, at der ingen Retſgrund er for Fæſternes Arvinger til at fordrø en Deel af Kjøbefummen; det erkjender jeg, og det maa viſnok Enhver erkjende, der ikke vil paafaae, at Fæſterne have Medieidomsret; der er ingen Ret for Fæſterne, deres Børn eller andre Arvinger, eller Hvem det nu er, til at fordrø Gaarden overdraget, naar den er bleven fæſteledig ved Fæſterens Bortgang eller paa anden Maade, eller til at fordrø hele Gaardens eller nogen Deel af dens Værdi, dertil, ſiger jeg, er der ingen retlig Grund. Men det er et ganſke andet Spørgſmaal, om der ikke, naar vi tage Spørgſmaalet fra Lovgiverens Standpunkt, kunde være Anledning til at beſtemme, at en vis Fordeel ſkulde tilfalde Fæſteren, og at der ſkulde tages Hensyn til den afdøde Fæſters Livsarvinger. Det maa erindres, at der glemmes den tidligere Lovgivnings Beſtemmelſer har viiſt ſig en ſæregen Humanitet med Hensyn til Fæſterne; det maa erindres, at den paa mange Maader har indſtrænket Godſeieren i hans Ret over Fæſtegodſet; det maa erindres, at diſſe Forhold, der ſaaledes have beſtaaet i Lovgivningen, have tilveiebragt et Humanitets- og Billighedsforhold fra Godſeierens Side mod Fæſterne, ſom der maaskee kunde være Spørgſmaal, om der ikke var Grund til at tage Hensyn til, naar man vil ordne Forholdet ad Lovgivningens Vel, og om man da ikke netop af Hensyn til diſſe Humanitets- og Billigheds-hensyn, ſom i Aarhundreder have fundet Sted, kunde være berettiget til at give Fæſternes Arvinger viſſe Fordele; hvad enten det blev en Forfølsret eller en Dvotadeel eller en hvilkenſomhelſt anden Ret, det ſkal jeg her ikke videre indlade mig paa. Det er fremdeles blevet ſagt, at, derſom man vilde gaae ud fra Medieidomsrettens Theorie, maatte man give ganſke andre vidtgaende Beſtemmelſer til Fordeel for Fæſtebøndernes Familier; dette erkjender jeg. Hvis man virkelig gif ud fra Medieidomsrettens Theorie, da maatte man give ganſke andre vidtgaende Beſtemmelſer end dem, der indeholdes i § 5; men det forekommer mig ſnarere at tale for § 5 end imod § 5; thi